

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA

KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА

КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

OSNOVI HIGIJENE I ZDRAVSTVENE NJEGE

**Nastavni plan i program/predmetni
kurikulum zasnovan na ishodima učenja**

SADRŽAJ

PK1 – Opis nastavnog predmeta	2
PK2 – Ciljevi učenja i podučavanja	3
PK3 – Oblasna struktura predmetnog kurikulumu	4
PK4 – Odgojno-obrazovni ishodi	5
Godine učenja i podučavanja nastavnog predmeta: 1	5
PK5 – Učenje i podučavanje.....	9
PK6 – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu	11

Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom dokumentu odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

PK1 – Opis nastavnog predmeta

Nastavni predmet Osnovi higijene i zdravstvene njege postavlja osnovu za razumijevanje aspekata zdravstvene njege i higijene. Učenici stiču znanja o tome šta znači biti zdrav, kako prepoznati bolest, šta su objektivni, subjektivni znaci bolesti, indikatori zdravlja i kako svakodnevne navike, okolina i faktori spoljašnje sredine (voda, zrak, tlo, zračenje) utiču na zdravlje čovjeka. Poseban fokus je na shvatanju kako se bolesti šire i kako ih možemo spriječiti. Kroz ove teme, učenici usvajaju osnovna znanja o patofiziologiji i načinima sprječavanja bolesti, što je osnova za dalji rad u medicini. Učenici se educiraju o važnim temama koje se odnose na reproduktivno zdravlje, kontracepciju i spolno prenosive bolesti, također uče o odgovornom seksualnom ponašanju i načinima zaštite od infekcija, što je ključno za očuvanje zdravlja. Komunalna higijena bavi se pitanjima upravljanja otpadom, snabdjevanjem higijenski i mikrobiološki ispravnom vodom, održavanjem čistoće u urbanim sredinama, i sanitarnim uslovima. Sadržajem ovih tema, učenici stiču znanja o značaju kolektivne odgovornosti za zdravlje zajednice i važnosti održavanja higijenskih standarda.

Podučavanje nastavnog predmeta Higijene i prve pomoći doprinosi odgoju i obrazovanju time što ona teži ne samo da spriječi nastanak bolesti, odnosno da očuva zdravlje već i da poboljša radnu sposobnost, da produži čovjeku život i učini ga ljepšim i kvalitetnijim.

Ovaj nastavni predmet omogućava učenicima da razviju kompetencije i svijest o važnosti higijene i zdravstvene njege, što je od suštinskog značaja za njihovu buduću karijeru u zdravstvenom sektoru.

Podučavanjem i učenjem gradiva iz nastavnog predmeta Higijene i zdravstvene njege ostvaruje se međupredmetna povezanost jer postoji interakciju između faktora životne sredine i ljudskog zdravlja a većina bolesnih stanja je rezultat ljudske interakcije sa štetnim vanjskim uticajem.

Nastavni predmet Osnovi Higijene i zdravstvene njege pripada stručno- teorijskoj nastavi i podučava se i uči se u prvom razredu medicinske struke.

PK2 – Ciljevi učenja i podučavanja

U nastavi nastavnog predmeta Osnovi higijene i zdravstvene njege treba ostvarivati sljedeće ciljeve:

- Razvijanje znanja i vještine vezanih za faktore rizika koji dovode do narušavanja zdravlja, te razumjevanja procesa bolesti i metoda prevencije bolesti.
- Razvijanje svijesti o značaju odgovornog ponašanja u vezi sa seksualnim zdravljem, o potrebi edukacije o kontracepciji i o važnosti određenih praksi zasnovanih na principima održivosti i ekološke odgovornosti
- Razumjevanje utjecaja životne sredine na zdravlje, te ovladavanje metodama za očuvanje i unapređenje životne sredine
- Razumijevanje načina profesionalnog rada u zdravstvenom sektoru, koje sadrži vještine komunikacije, empatičkog stava, te njegovanje i primjenjivanje etičkih principa zdravstvene prakse.

PK3 – Oblasna struktura predmetnog kurikuluma

Nastavni predmet Osnovi Higijene i zdravstvene njege ima važnu ulogu u obrazovanju budućih medicinskih radnika, pružajući im osnovna znanja i vještine koje su neophodne za očuvanje zdravlja i prevenciju bolesti. Ovaj nastavni predmet obuhvata različite aspekte zdravlja, te osnove polnog vaspitanja, higijene životne sredine i komunalne higijene. Oblasti su:

- A. ZDRAVLJE, BOLEST I SPOLNI ODGOJ
- B. HIGIJENA ŽIVOTNE SREDINE I KOMUNALNA HIGIJENA

A. Zdravlje, bolest i spolni odgoj

U okviru ove oblasti učenici će steći osnovna znanja i vještine koje su im potrebne za donošenje ispravnih odluka, koje će sačuvati i unaprijediti njihovo vlastito zdravlje i zdravlje zajednice u cjelini. Učenici će spoznati tri dimenzije zdravlja:

Fizičko zdravlje

koje se odnosi na pravilno funkcionisanje tijela i svih organskih sistema i koje se može održavati redovnom fizičkom aktivnosti, pravilnom ishranom, dovoljnim odmorom i prevencijom bolesti.

Mentalno zdravlje koje se odnosi na emocionalno i psihičko stanje pojedinca. Izučavanjem ovog aspekta zdravlja učenici će razviti sposobnost nošenja sa stresom, produktivnog obavljanja svakodnevnih aktivnosti te sposobnost uspostavljanja i održavanja kvalitetnih međuljudskih odnosa.

Socijalno zdravlje

koje se odnosi na sposobnost pojedinca da komunicira i funkcioniše u društvu. Izučavanjem ovog aspekta zdravlja učenici će razviti društvene vještine osjećaja pripadnosti i vještine konstruktivnog rješavanja konflikta. S druge strane učenici će spoznati da je bolest odstupanje od normalnog stanja organizma koje ometa ili onesposobljava organizam u njegovim funkcijama i da prevencija bolesti ima veoma važnu ulogu u očuvanju zdravlja.

Spolni odgoj

Koji se odnosi na sticanje znanja i vještine potrebnih za donošenje odluka o svom tijelu, seksualnom zdravlju i odnosima, te razvijanje odgovornog i zrelog pristupa ovom aspektu života.

B. Higijena životne sredine i komunalna higijena

Učenici će steći osnovna znanja i razviti razumjevanje o uticaju faktora životne sredine (zagađenje zraka, vode i tla) na zdravlje pojedinaca i zajednice u cjelini kao i o mjerama i aktivnostima koje se primjenjuju na nivou zajednice radi očuvanja javnog zdravlja i sprječavanja širenja bolesti što uključuje kontrolu otpada, vodosnabdijevanje, odvodnju, i sanitaciju, kao i održavanje čistoće u javnim prostorima.

PK4 – Odgojno-obrazovni ishodi

► Srednje ► I

Godine učenja i podučavanja nastavnog predmeta: 1

A

Zdravlje, bolest i spolni odgoj

A.I.1

Procjenjuje mjere prevencije koje doprinose vlastitom i zdravlju društva u cjelini.

A.I.1.a Objašnjava važnost higijene za očuvanje zdravlja.

A.I.1.b Povezuje faktore koji utiču na zdravlje ljudi sa posljedicama njihovog nedostatka.

A.I.1.c Predlaže načine očuvanja zdravlja.

A.I.1.d Interpretira prirodni tok bolesti.

A.I.1.e Razlikuje nivoe zdravstvene zaštite.

A.I.1.f Objašnjava značaj etike zdravstvenih radnika.

A.I.2

Procjenjuje važnost lične higijene za pravilno funkcionisanje i zdravlje organizma i higijene zdravstvenog radnika i zdravstvene ustanove za uspjeh u zdravstvenoj njezi.

A.I.2.a Objašnjava značaj lične higijene za očuvanje zdravlja i prevenciju bolesti, povezujući to sa ulogom mikroorganizama i štetnih materija.

A.I.2.b Objašnjava pravilne postupke lične higijene.

A.I.2.c Razmatra uticaj lične higijene zdravstvenog radnika i higijene zdravstvene ustanove na kvalitet rada u zdravstvenoj njezi.

A.I.3.

Procjenjuje značaj mjera prevencije spolno prenosivih bolesti i kontracepcije radi očuvanja vlastitog zdravlja.

A.I.3.a Objašnjava različite aspekte spolnosti uključujući ulogu kontracepcije u prevenciji neželjene trudnoće i spolno prenosivih bolesti (uključujući AIDS).

A.I.3.b Analizira različite stavove o spolnosti i kontracepciji na osnovu naučnih činjenica.

A.I.3.d Obrazlaže svoj stav o važnosti korištenja kontraceptivnih sredstava i prevenciji spolno prenosivih bolesti u cilju zaštite vlastitog zdravlja.

KLJUČNI SADRŽAJI

Definicija zdravlja, faktori koji utiču na zdravlje, zdrave životne navike, tok bolesti, fiziologija organizma tokom bolesti, nivoi zdravstvene zaštite, vrste zdravstvenih ustanova, etika i načela etike zdravstvenog radnika. Pojam i značaj lične higijene. Lična higijene tijela i pojedinih sistema. Intimna anogenitalna higijena. Sredstva za ličnu higijenu.

Značaj seksualnog odgoja. Anatomske i fiziološke promjene u pubertetu (polutio, masturbatio, menstruatia, spolni snošaj, impotentio, frigidnost, kontrateptio, trudnoća, začecje).

Kontracepcija – metode i značaj. Bolesti koje se prenose seksualnim putem – sifilis, gonoreja. AIDS – kako se prenosi i kako se ne prenosi.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnost efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice

Za ostvarenje ishoda učenja iz oblasti Zdravlje, bolest i spolni odgoj nastavnik se koristi različitim pristupima pri organiziranju, planiranju i evauliranju nastavnog procesa. Pri obradi ishoda učenja, preporučuje se polaziti od onog što učenici već znaju, onog što žele znati, te podsticati i usmjeravati njihovo razmišljanje do novih saznanja nakon procesa učenja. Ishodi učenja se mogu ostvariti aktivnostima kao što su: upotreba slika, shema, grafikona, video priloga, animacija itd. Nastavnik će naglasiti važnost prevencije i zdravog načina života u kontekstu načina života u savremenom društvu. U praktičnom smislu ishod učenja se može ostvariti aktivnostima kao što je npr. istraživanje uticaja rizičnih faktora na održavanje zdravlja čovjeka.

Nastavnik podstiče učenike da aktivno učestvuju u izlaganju kroz otvorenu diskusiju i razmjenu mišljenja, podstiče učenike da sami dođu do zaključka o važnosti promjene loših navika, podstiče učenike na vođenje rasprave o štetnosti ne provođenja lične higijene i higijene zdravstvenih ustanova.

Podučavanje o spolnom zdravlju i odgovornom seksualnom ponašanju zahtjeva osjetljiv i odgovoran pristup, prilagođen uzrastu i zrelosti učenika. Nastavnik mora stvoriti sigurno i podržavajuće okruženje u kojem učenici mogu slobodno postavljati pitanja i dijeliti svoje mišljenje bez straha od osude. Temeljita priprema uključujući proučavanje najnovijih informacija iz pouzdanih izvora (npr. relevantne zdravstvene institucije i međunarodne organizacije), neophodna je za efikasno podučavanje.

Nastavnik bi trebao koristiti različite oblike rada i nastavne materijale (diskusije, grupni rad, prezentacije, videomaterijali) kako bi zadržao pažnju i omogućio obradu informacija na različite načine. Neutralan i objektivan pristup, poštovanje različitih stavova učenika uz istovremeno poticanje kritičkog razmišljanja, ključni su za uspješno podučavanje. Naglasak treba biti na ličnoj odgovornosti u očuvanju spolnog zdravlja i donošenju informiranih odluka. Uključivanje roditelja i/ili staratelja, saradnja sa stručnjacima (npr. edukatorima za seksualno zdravlje) obogatiti će proces podučavanja. Redovna samoprocjena nastavnikovog rada i prilagođavanje pristupa prema potrebama učenika su ključni za uspješnu implementaciju ove osjetljive teme. Cilj je da se učenici osnaže znanjem, i preuzmu odgovornost za svoje seksualno zdravlje.

2. Mogućnost ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija

Oblast Zdravlje, bolest i spolni odgoj se može povezati sa nastavnim predmetima iz grupe prirodnih nauka i sa svim medicinskim predmetima.

Anatomija i fiziologija čovjeka (građa spolnih organa)

Biologija (razmnožavanje, začeće)

Historija (zabrana abortusa kroz historiju i borba žena za pravo na abortus)

Mikrobiologija (uzročnici veneričnih bolesti)

Značajna je korelacija sa nastavom Informatike u okviru koje učenici mogu praviti aplikacije ili grafičke prikaze istraživanja.

3. Mogućnost odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup

- Jezičko – komunikacijske vještine – Učenik koristi specifičan naučni jezik pri ostvarenju ishoda učenja iz oblasti Zdravlje, bolest i spolni odgoj na maternjem jeziku uz razvijanje medijske pismenosti (učenici analiziranjem informacija iz medija kritički promišljaju o njima)
- Informatička pismenost – sposobnost prikupljanja i analize informacija iz različitih izvora, uz razvijanje kritičkog stava prema raspoloživim informacijama
- Učiti kako učiti – Učenici stiču sposobnost za organizovanje vlastitog učenja uključujući efikasno upravljanje vremenom i informacijama kako individualno tako i u grupama. Učenici regulišu vlastite strategije učenja, jake i slabe strane svojih vještina, te traženje pomoći i savjeta za što uspješnije savladavanje gradiva.
- Istraživačke vještine npr. provođenjem istraživanja o uticaju životnih navika na zdravlje čovjeka (lična higijena, fizička aktivnost itd.)
- Tjelesno – zdravstvena kompetencija – učenik prihvata i promovise zdrave stilove ponašanja, adekvatnih prehrambenih navika i tjelesnih aktivnosti

- Prirodno- naučna kompetencija – učenici razumiju posljedice po zdravlje izazvane neodgovornim ponašanjem

B

Higijena životne sredine i komunalna higijena

B.1.1

Razmatra različite strategije za očuvanje životne sredine i unapređenje javnog zdravlja.

B.1.1.a Interpretira vezu između zdravlja i životne sredine.

B.1.1.b Istražuje indikatore stanja životne sredine i zdravstvenih indikatora.

B.1.1.c Prikuplja podatke o stanju okoline u svrhu utvrđivanja nužnih promjena koje vode njenoj zaštiti.

B.1.1.d Analizira posljedice zagađenja vode, zraka, tla i djelovanja buke na zdravlje čovjeka.

B.1.1.e Predlaže mjere zaštite okoline i zdravlja ljudi.

B.1.2

Tumači važnost komunalne higijene za očuvanje zdravlja i prevenciju bolesti.

B.1.2.a Istražuje probleme komunalne higijene koji utiču na zdravlje.

B.1.2.b Objašnjava način uklanjanja čvrstih i otpadnih materija.

B.1.2.c Opisuje postupke sa umrlim u kući i zdravstvenoj ustanovi uključujući sahranjivanje umrlih naročito umrlih od zaraznih bolesti.

B.1.2.d Opisuje dispoziciju medicinskog otpada i leševa životinja.

B.1.3

Utvrđuje značaj dezinfekcije i pravilne upotrebe dezinfekcionih sredstava u prevenciji bolesti naročito prevenciji intrahospitalnih infekcija.

B.1.3.a Objašnjava način nastanka, prevenciju i higijenske mjere kod intrahospitalnih infekcija.

B.1.3.b Objašnjava način uskladištenja dezinfekcionih sredstava.

B.1.3.c Demonstrira spravljanje dezinfekcionih koncentracija primjenom odgovarajućih postupaka i mjera.

B.1.3.d Objašnjava postupke dezinfekcije u zdravstvenim ustanovama naročito laboratorijima i demonstrira dezinfekciju ruku.

B.1.3.e Objašnjava postupke dezinfekcije u ratnim i elementarnim nepogodama.

B.1.3.f Objašnjava postupak sa prljavim rubljem u zdravstvenim ustanovama.

KLJUČNI SADRŽAJI

Hemijski sastojci zraka i njihov značaj za zdravlje. Fizičko stanje zraka – atmosferski pritisak, temperatura, vlaga, klima. Zdravstvene posljedice zagađenja zraka. Sastav zemljišta i njegov higijenski značaj za zdravlje. Sastav vode i njen higijenski značaj. Zdravstvene posljedice zagađenja vode. Čvrste i tečne otpadne materije, sastav, količina i način uklanjanja. Postupak sa umrlim, sahranjivanje umrlih. Dispozicija medicinskog otpada i leševa životinja.

Principi dezinfekcije. Vrste dezinfekcije i dezinfekciona sredstva. Dezinfekcija u zdravstvenim ustanovama i laboratorijima. Dezinfekcija ruku.

1. Mogućnost efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice

Efikasno podučavanje i učenje u ovoj oblasti zahtijevaju aktivan pristup, kombinujući teorijsko znanje s praktičnim aktivnostima i istraživanjem. Učenici će aktivno istraživati i analizirati uticaj čovjeka na okoliš i razvijati rješenja. Učenici bi trebali istraživati stanje okoliša u svojoj neposrednoj blizini, prikupljajući podatke putem terenskog istraživanja, intervju sa lokalnim stanovništvom i analize dostupnih izvora. Ova terenska nastava po mogućnosti obogaćena stručnim vođenjem ekološkog inženjera ili sličnog stručnjaka, omogućit će direktno iskustvo i dublje razumjevanje ekoloških problema.

Prikupljeni podaci se zatim analiziraju i diskutuju u učionici. Nastavnik treba moderirati diskusiju, podstičući kritičko mišljenje, razmjenu različitih perspektiva i formulisanje jasnih zaključaka. Cilj je da učenici sami dođu do spoznaje o nužnosti promjene ponašanja.

Završna faza uključuje razvoj konkretnih prijedloga za zaštitu okoliša u lokalnoj zajednici. Učenici mogu u grupama kreirati akcijske planove, uključujući detaljan opis mjera, odgovornih osoba i vremenskih okvira. Ovi planovi se prezentiraju na kreativan način (npr. prezentacija, videomaterijali), što omogućava učenicima da pokažu svoja znanja i vještine. Nastavnik podstiče učenike da aktivno učestvuju u izlaganju kroz otvorenu diskusiju i razmjenu mišljenja, podstiče učenike da sami dođu do zaključka o važnosti pravilnog provođenja dezinfekcije za sprečavanje intrahospitalnih infekcija i sam ishod liječenja.

2. Mogućnost ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija

Oblast Higijena životne sredine se može povezati sa nastavnim predmetima:

Biologije (oblast ekologije)

Hemije (hemijski sastav zraka vode, tla)

Fizike (atmosferski pritisak, buka).

3. Mogućnost odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup

- Jezičko – komunikacijske vještine – Učenik koristi specifičan naučni jezik pri ostvarenju ishoda učenja iz oblasti Higijena životne sredine i komunalna higijena na maternjem jeziku uz razvijanje medijske pismenosti (učenici analiziranjem informacija iz medija kritički promišljaju o njima)
- Informatička pismenost – sposobnost prikupljanja i analize informacija iz različitih izvora, uz razvijanje kritičkog stava prema raspoloživim informacijama
- Učiti kako učiti – Učenici stiču sposobnost za organizovanje vlastitog učenja uključujući efikasno upravljanje vremenom i informacijama kako individualno tako i u grupama. Učenici regulišu vlastite strategije učenja, jake i slabe strane svojih vještina, te traženje pomoći i savjeta za što uspješnije savladavanje gradiva.
- Istraživačke vještine npr. provođenjem istraživanja o zagađenosti životne sredine u neposrednoj okolini
- Prirodno- naučna kompetencija – Učenici razumiju promjene u okolišu izazvane ljudskom djelatnošću

PK5 – Učenje i podučavanje

Nastavnik kombinuje metode i oblike rada podučavanja kako bi se usaglasile sa različitim stilovima učenja. Na primjer, vizuelni učenici mogu bolje razumjeti postupke dezinfekcije i pripreme dezinfekcionih sredstava posmatranjem videozapisa, auditivnim slušanjem predavača, dok kinestetički učenici mogu više naučiti kroz praktično vježbanje ovih postupaka. Ovo prilagođavanje pomaže učenicima da bolje razumiju i primjene teorijske koncepte u praksi.

Za djecu s teškoćama u razvoju bi planirati ili prilagođavati raznovrsne aktivnosti, npr. učešće u pravljenju propagandnih materijala, crtanje i pravljenje plakata, prezentacija itd. kojima će se omogućiti njihovo uključivanje i uspješno učestvovanje u skladu sa njihovim mogućnostima.

Nadareni učenici treba da budu nosioci različitih projektnih i kreativnih aktivnosti. Nastavni predmet Osnovi higijene i zdravstvene njege pruža mogućnost organizovanja debata, npr. za i protiv abortusa, školskih akcija, npr. čišćenja školskih dvorišta i bliže okoline škole, izradu propagandnih materijala, npr. kontracepcija, lična higijena i slično, gdje učenici mogu zadovoljiti različita interesovanja i ispoljiti kreativnost na različite načine. Daroviti učenici mogu oblikovati određene programe prema afinitetu vršnjaka ili biti u ulozi vršnjačkih edukatora na različite teme.

Podsticanje učenika da se smisleno uključe u proces učenja može se postići naglašavanjem da će podučavanjem nastavnog predmeta Higijene i zdravstvena njega razviti pozitivan stav prema zdravlju i zdravom načinu življenja, osposobiti se da sami preuzmu brigu o vlastitom zdravlju, savladati pripremu i pravilno korištenje dezinfekcionih sredstava. Podučavanje o zdravom načinu življenja značajno je zbog skladnoga rasta i razvoja tjelesnih, mentalnih ili duševnih, socijalnih ili društvenih kompetencija učenika. Također, ono je važno za razvijanje svih drugih vrijednosti kod učenika kao što su znanje, odgovornost, poštivanje, poduzetnost, očuvanje prirode i okoliša, humanost, odgovornost prema sebi samima, drugima i društvu u cjelini.

Učenici bi trebali istraživati stanje okoline u svojoj neposrednoj blizini, prikupljajući podatke putem terenskog istraživanja, intervju sa lokalnim stanovništvom i analize dostupnih izvora. Ova terenska nastava, po mogućnosti obogaćena stručnim vođenjem ekološkog inženjera ili sličnog stručnjaka, omogućit će direktno iskustvo i dublje razumijevanje ekoloških problema.

Prikupljeni podaci se zatim analiziraju i diskutuju u učionici. Nastavnik treba moderirati diskusiju, potičući kritičko mišljenje, razmjenu različitih perspektiva i formulisanje jasnih zaključaka. Cilj je da učenici sami dođu do spoznaje o nužnosti promjene ponašanja.

Odgojno-obrazovni proces nastavnog predmeta Osnovi higijene i zdravstvene njege treba se odvijati u učionici, ali i izvan nje, npr. u zdravstvenim ustanovama. Podsticajno okruženje za učenje uključuje dobro organizovan prostor koji podstiče saradnju i interakciju među učenicima.

Učenici će mnoge aktivnosti raditi u manjim grupama ili u parovima. Treba voditi računa da grupe ili parovi svaki put budu različitog sastava. Time se učenici podstiču da se bolje upoznaju, da se navikavaju na promjene, da imaju više prilike za dijeljenje doživljaja („ogledanje u drugima“), mišljenja, vještina, a samim tim i za učenje.

Odgojno-obrazovno djelovanje najbolje se ostvaruje integracijom iste nastavne teme u više predmeta. Kad god je moguće, potrebno je integrirati aktivnosti i ishode učenja nastavnog predmeta Osnovi higijene i zdravstvene njege s ostalim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama kako bi se osiguralo cjelovito poimanje svijeta (npr. sa nastavnim predmetom Hemija hemijski sastav vode i zraka, hemijski sastav dezinfekcionih sredstava itd.). Upravo radi toga preporučuje se saradnja nastavnika različitih nastavnih predmeta u ostvarivanju odgojno-obrazovnih očekivanja međupredmetnih tema i odgojno-obrazovnih ishoda pojedinih nastavnih predmeta te timska organizacija odgojno-obrazovnog procesa. Aktuelnost tema o kojima uče povećat će motivaciju i interes učenika.

Osim nastavnika i stručnih saradnika škole, u ostvarenju pojedinih tema mogu pomoći roditelji i drugi zainteresirani članovi zajednice. Svi zajedno svojim stilom života i njegovanjem svakodnevnih zdravstvenih standarda pružaju učenicima model zdravstvenog ponašanja.

Učenje i podučavanje nastavnog predmeta Higijene i zdravstvena njega koje odgovara na savremene načine života uključuje i korištenje IKT tehnologije, što je učenicima veoma zanimljivo. Korištenje aplikacija

i internetskih sadržaja kao izvora znanja za realizaciju nastave kod učenika razvija istraživački duh, a zadaća nastavnika je da osposobi učenike kako prepoznati provjerene i sigurne izvore.

Za uspješnu realizaciju učenja i podučavanja potrebni su resursi kao što su relevantna literatura, priručnici, softverski alati za simulacije i pristup digitalnim bazama podataka. Digitalne platforme i online resursi omogućuju širok spektar dodatnih materijala i alata koji podržavaju interaktivno učenje i samostalno istraživanje.

PK6 – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu

U nastavnom predmetu Osnovi higijene i zdravstvene njege vrednovanje ima za cilj mjerenje postignuća učenika u formiranju zdravih životnih navika, svijesnosti o značaju čuvanja životnog okoliša kao i u tehnikama pripremanja i korištenja dezinfekcionih sredstava.

Svrha vrednovanja je pružiti učenicima povratne informacije o njihovom napredku, o ispravnosti njihovih stavova, da shvate svoje snage i slabost, da izvrše potrebna prilagođavanja i poboljšaju svoj učinak, identifikovati područja za unapređenje te podržati njihov daljnji razvoj.

Učenici su uz unaprijed dogovorene kriterije uspješnosti aktivno uključeni u proces vrednovanja kroz samoevaluaciju, vršnjačku evaluaciju i refleksiju vlastitog učenja.

Samoevaluacijom učenik sam procjenjuje npr. koliko se odgovorno ponaša, koliko svojim ponašanjem utiče na svoje zdravlje, koliko doprinosi ili šteti očuvanju životne okoline itd. Vršnjačkom evaluacijom učenici procjenjuju i analiziraju ponašanje svojih vršnjaka u smislu zdravih ili nezdravih životnih navika, čuvanja okoline itd.

Refleksijom vlastitog učenja eliminiše se učenje napamet i pasivno prihvatanje povratne informacije nastavnika, već učenici analiziraju i objašnjavaju zašto je tačan odgovor tačan, koja je greška u netačnom odgovoru, donose zaključak i daju tačan odgovor.

Aktivno učešće učenika u procesu vrednovanja potiče njihovu odgovornost za vlastiti napredak i omogućava nastavniku da bolje prilagodi nastavu prema individualnim potrebama svakog učenika.

Elementi vrednovanja nastavnog predmeta Osnovi higijene i zdravstvene njege uključuju:

- Formativno vrednovanje: Redovna informacija nastavniku na osnovu koje koriguje i prilagodi podučavanje i tehnike vrednovanja tokom nastave kako bi se kod učenika pratilo razumijevanje i primjena zdravih životnih navika, svjesnost o stanju i čuvanju okoliša, svjesnost o značaju odgovornog seksualnog ponašanja i kontracepcije, izvježbanost u pravilnom korištenju dezinfekcionih sredstava.
- Sumativno vrednovanje: Ocjene temeljene na rezultatima, kao što su testovi, eseji, projektni zadaci i usmene provjere
- Portofolio vrednovanje: Sakupljanje i analiza učeničkih radova kako bi se prikazao napredak učenika tokom vremena.

Koriste se različite tehnike poput usmenog provjeravanja, standardiziranih testova, zadatih kriterija za eseje itd. Preporučljivo je koristiti opservacijske check liste, kao i rubrike za vrednovanje. Sa kriterijima navedenim u rubrikama za vrednovanje učenici moraju biti unaprijed upoznati. Indikatori kvaliteta uključuju objektivnost, pravičnost, konzistentnost i relevantnost vrednovanja prema ciljevima i standardima nastavnog predmeta.

Za donošenje konačnih ocjena nastavnici vrednuju različite segmente uzimajući u obzir napredak učenika, kvalitet radova te uspješnost u izvođenju postupaka dezinfekcije.

Preporučeni pristupi u vrednovanju u nastavnom predmetu Osnovi higijene i zdravstvene njega obuhvaćaju:

- Inkluzivnost: Osiguravanje da vrednovanje odražava raznolike potrebe učenika s različitim stilovima učenja i jezičkim i praktičnim sposobnostima.
- Transparentnost: Jasan prikaz očekivanja, kriterija i procedura vrednovanja kako bi se učenicima pružila jasna povratna informacija o njihovom napretku.
- Kontinuirano unapređenje: Redovna evaluacija i prilagođavanje vrednovanja kako bi se osiguralo da podržava optimalan razvoj kompetencija učenika.